

IZROČILNA POGODBA

Izročilna pogodba, podobno kot darilna pogodba za primer smrti, omogoča delitev premoženja in razpolaganje s premoženjem še za časa življenja. Ker se s sklenitvijo tovrstne pogodbe vaše premoženje razdeli med otroke in zakonca še pred smrtjo, vam ni potrebno napraviti oporoke oziroma se izognete situaciji, ko bi o vašem premoženju po vaši smrti odločalo sodišče.

Pojem

Pogodba o izročitvi in razdelitvi premoženja je pravni posel iz Obligacijskega zakonika (OZ), s katerim se **izročitelj zaveže, da bo za časa življenja izročil in razdelil premoženje osebam, ki bi lahko po izročitelju dedovali kot dediči prvega dednega reda:** prednikovi potomci, posvojenci in njihovi potomci, lahko pa tudi njegov zakonec (546. člen OZ).

Pogoji za veljavnost (547. člen OZ)

1. **Strinjanje vseh izročiteljevih potomcev**, posvojencev in njihovih potomcev in
2. pogodba mora biti sklenjena v obliki **notarskega zapisa**.

Predmet (548. - 550. člen OZ)

Izročitelj lahko **izroči in razdeli samo premoženje ali del premoženja, ki ga ima v času sklenitve pogodbe**, ne pa tudi premoženja, ki ga bo imel ob svoji smrti. V njegovo zapuščino tako spada premoženje, ki ni bilo razdeljeno, in premoženje, ki ga je pridobil pozneje. Lastninska pravica na premoženju preide ob sklenitvi pogodbe oziroma, natančneje, z vpisom v zemljiško knjigo.

V primeru, da se potomec ne strinja z izročitvijo in razdelitvijo ali da se izročitelju po izročitvi in razdelitvi rodi otrok oziroma se pojavi potomec, ki je bil razglašen za mrtvega, se šteje izročeno in razdeljeno premoženje kot darilo; to pomeni, da se izročeno premoženje upošteva pri ugotavljanju vrednosti zapuščine in se vračuna v dedne deleže potomcev. Ob izročitvi in razdelitvi si lahko **izročitelj pridrži zase, za zakonca ali koga drugega pravico užitka izročene premoženja, dosmrtno rento v naravi ali v denarju, dosmrtno preživljanje ali kakšno drugo nadomestilo**.

Odgovornost za dolgove

Potomci, med katere je izročitelj razdelil svoje premoženje, **ne odgovarjajo za njegove dolgove**, razen če je v pogodbi določeno drugače. Upniki lahko izpodbijajo izročitev in razdelitev ob pogojih, ki veljajo za izpodbijanje neodplačnih razpolaganj. (553. člen OZ)

Preklic (555. člen OZ)

Izročitelj ima pravico pogodbo preklicati zaradi:

- **izrazite nevhvaležnosti** - če se po sklenitvi pravnega posla potomec proti njemu ali njegovemu bližnjemu obnaša tako, da bi bilo po temeljnih moralnih načelih nepravilno, da bi ta prejeto obdržal,
- dejstva, da potomec njemu ali komu drugemu preživnine, ki je bila dogovorjena ne nudi ali če ne poravnava izročiteljevih dolgov, katerih poravnava mu je bila v pogodbi naložena.

V primerih preklica lahko potomec zahteva nujni delež po izročiteljevi smrti, razen če ni bil razdedinjen, nevreden da bi dedoval po izročitelju ali če se ni odpovedal dediščini. Pri izračunu njegovega nujnega deleža se štejejo deli premoženja, ki jih je zapustnik izročil za življenja drugim potomcem za darila (postopke uveljavljanja in opredelitev darila ureja Zakon

o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 17/91, 13/94, 40/94, 82/94, 117/00, 67/01, 83/01 in 31/13).

Davčni vidik

Izročilna pogodba se **obdavči po pravilih Zakona o davku na dediščine in darila**, ki za ožje sorodstvo in kmete predvideva **oprostitve**. Za prenos, ki poteka med posamezniki prvega dednega reda (starši na svoje potomce, zakonec na svojega zakonca), se davka ne plača. Davka ne plača prevzemnik, ki se po določbah zakona, ki ureja kmetijska zemljišča, šteje za kmeta (oseba, ki ima odločbo o statusu kmeta), če podeduje oziroma dobi v dar kmetijsko zemljišče. Davka prav tako ne plača prevzemnik zaščitene kmetije in prevzemnik, ki je kmet in prevzame celo kmetijo.

Vir: Obligacijski zakonik (OZ – UPB1, Uradni list RS, št. 97/07), Zakon o davku na dediščine in darila (ZDDD, Uradni list RS, št. 117/06)